

ANALIZA UTJECAJA FINANCIRANJA IZ EU FONDOVA na stanje razvoja organiziranog civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Hrvatske udruge paraplegičara i
tetraplegičara (HUPT)

listopad, 2023.

UVOD

Svrha ove analize je identificirati utjecaj financiranja iz fondova Europske unije u razdoblju 2014. - 2020. na rad reprezentativnih udruga osoba sa spinalnom ozljedom u Republici Hrvatskoj. Istraživanjem se ispitaio angažman organizacija osoba sa spinalnom ozljedom u Hrvatskoj u pripremi, prijavi i provedbi projekata financiranih iz Europskog socijalnog fonda te procjena utjecaja na daljnje djelovanje organizacija.

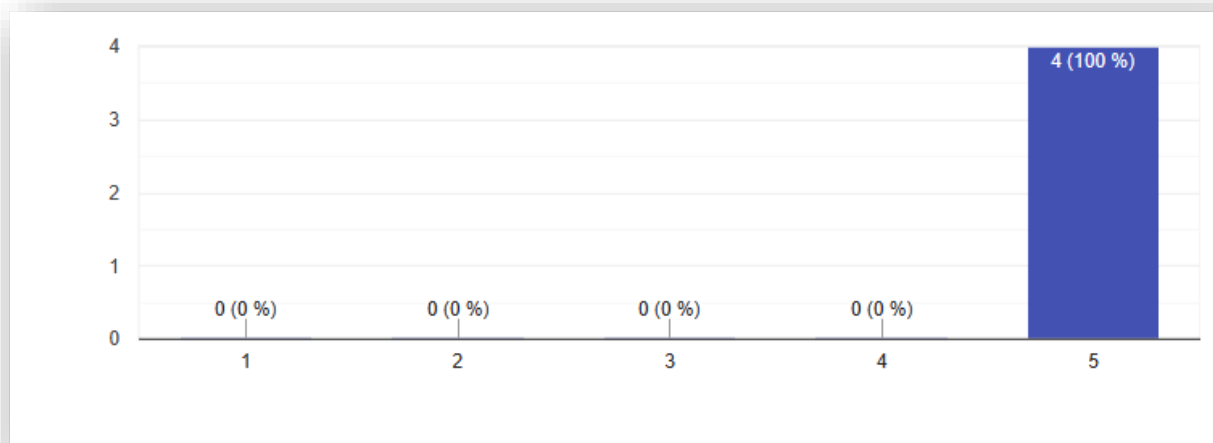
Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika u razdoblju od 16. srpnja do 16. rujna 2023. godine preko *Google Forms* platforme. U anketi je sudjelovalo 5 (pet) udruga članica Hrvatskih udruga paraplegičara i tetraplegičara.

Analiza je provedena kao dio aktivnosti programa Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za sve članice Centra znanja čiji je krajnji cilj analiza učinaka članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji za razvoj sudioničke demokracije u Hrvatskoj i sudjelovanja organizacija civilnoga društva na javne politike koje se donose na razini Europske unije.

U nastavku dokumenta slijedi pregled rezultata provedenog anketnog upitnika te zaključna analiza.

Većina udruga članica Hrvatskih udruga paraplegičara i tetraplegičara (u daljnjem tekstu: HUPT) smatra da je značaj EU financiranja na stanje razvoja organiziranog civilnoga društva u Republici Hrvatskoj izuzetno velik (5/5).

Graf 1: Značaj EU financiranja na stanje razvoja organiziranog civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Izvor: Upitnik, HUPT

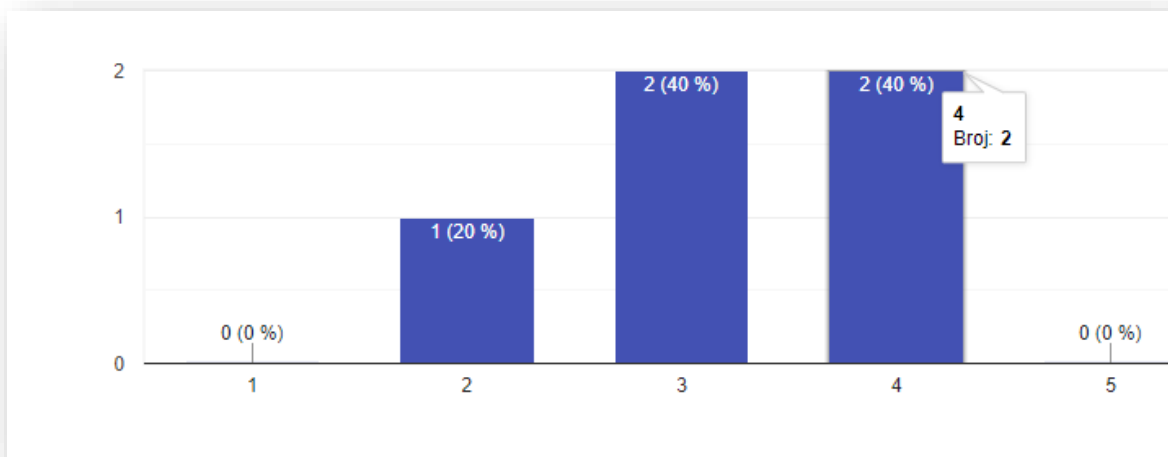
Za najvažnije područje intervencije u okviru programa i fondova EU, većina lokalnih udruga HUPT-a smatra da su od iznimne važnosti za razvoj politika u Republici Hrvatskoj u kojima civilno društvo ima značajnu ulogu - Europski socijalni fond. Jedna udruga članica odgovorila je s : „*Područja koja su vezana uz život osoba s invaliditetom.*“, što se također može pripisati navedenom fondu.

Najviše programa i projekata (80%) udruga financirano je upravo iz Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali za razdoblje 2014. - 2020., dok je 20% programa udruga članica financiralo iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Kao najbolji izvor informiranosti o mogućnostima EU financiranja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj istaknuto je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike s 80%, a iza toga s 40% slijedi PT2 (Posrednička tijela razine 2).

Vezano uz informiranost o mogućnostima EU financiranja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, na skali od 1-5, svega dvije udruge članice ocijenile su s 4, dvije udruge članice ocijenile su s 3, a jedna udruga članica s 2.

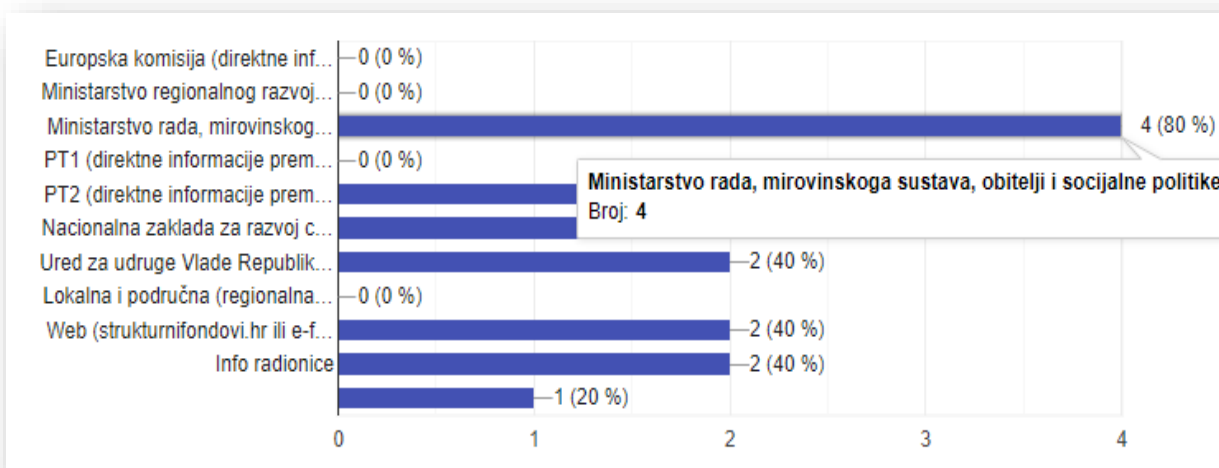
Graf 2: Informiranost o mogućnostima EU financiranja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Izvor: Upitnik, HUPT

Kao ključne izvore informacija istaknuto je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike s 80% te Posrednička tijela razine 2 (PT 2) s 60%. Od ostalih izvora informacija u istom postotku navode se Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske (direktne informacije prema vašoj instituciji ili web stranica), Web (strukturnifondovi.hr ili e-fondovi.hr) te Info radionice. Jedna udruga članica je kao ostale izvore informacija navela usmenu predaju.

Graf 3: Ključni izvori informacija o mogućnostima EU financiranja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Izvor: Upitnik, HUPT

PRIPREMA PROJEKATA

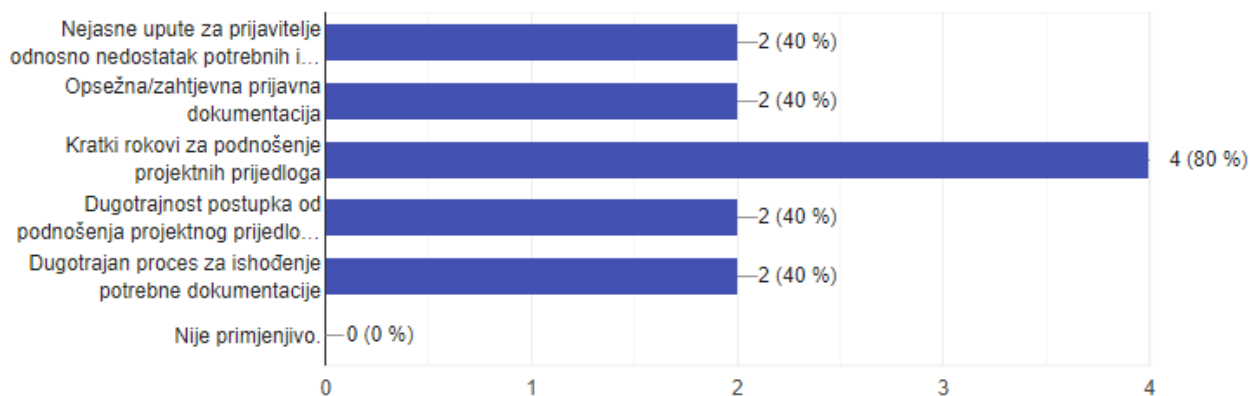
Info radionicama za pripremu koje je organiziralo Posredničko tijelo razine 1 (PT1), prisustvovalo je 60% udruga članica, a korisnost radionica za pripremu projekta ocijenjena je od svake udruge različito u istom postotku u rasponu ocjena od 3-5 pri čemu je 5 najbolja moguća razina informiranja.

U pripremi projekata u većini udruga sudjelovalo je od 1 do 5 djelatnika udruge te jedan volonter (kod tri udruge).

Kada se promatraju izazovi i prepreke u pripremi EU projekata, više od većine udruga članica HUPT-a (njih 80%) istaknule su da je najveća prepreka u pripremi projekata **kratki rokovi za podnošenje projektnih prijedloga**, dok su prepreka u podjednakom postotku (40%) sljedeće:

- nejasne upute za prijavitelje odnosno nedostatak potrebnih informacija za prijavu;
- opsežna/zahtjevna prijavna dokumentacija;
- dugotrajnost postupka od podnošenja projektnog prijedloga do ugovaranja;
- dugotrajan proces za ishođenje potrebne dokumentacije.

Graf 4: Prepreke/problemi s kojima ste se kao korisnik bespovratnih sredstava suočili prilikom pripreme projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava

Izvor: Upitnik, HUPT

Kao ključne prijedloge za poboljšanje procesa od pripreme projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, udruge navode sljedeće:

- produžiti rokove predaje prijave;

- napisati točnije i preciznije informacije kod otvorenja poziva bez višestrukih izmjena;
- smanjiti prijavnu dokumentaciju na nužni minimum.

Kada su u pitanju kriteriji odabira, udruge smatraju da je veliki problem tzv. „metoda najbržeg prsta“, a za objašnjenje se navodi sljedeće: „postoje projekti koji su možda kvalitetnije napisani, a nisu prihvaćeni zbog nemogućnosti prijave u sekundi otvaranja poziva.“

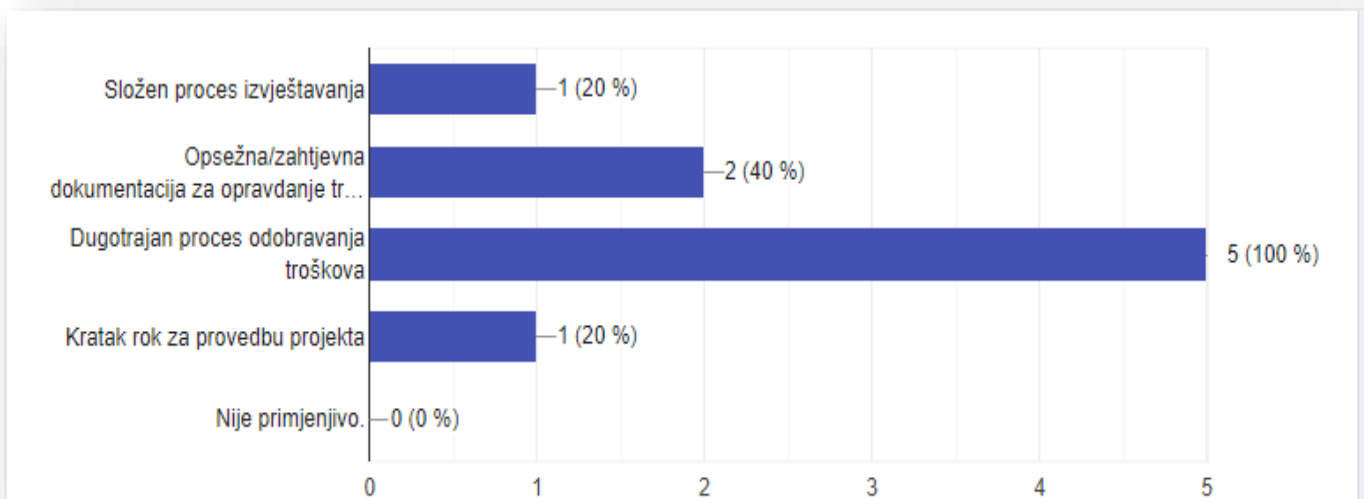
PROVEDBA PROJEKATA

Info radionicama za provedbu koje je organiziralo Posredničko tijelo razine 2 (PT2), prisustvovalo je 80% udruga članica, a korisnost radionica za pripremu projekta ocijenjena je u najvećem postotku (75%) s ocjenom 4, dok je jedna članica ocijenila korisnost ocjenom 5.

U provedbi projekata u većini udruga sudjelovalo je od 2 do 5 djelatnika udruge te jedan volonter (u dvije udruge) te 2-5 volontera (u jednoj udruzi).

Kod provedbe EU projekata, sve udruge članice odgovorile su da je **najveći problem dugotrajan proces odobravanja troškova**, zatim opsežna/zahtjevna dokumentacija za opravdanje troškova (40%) te u manjoj mjeri složen proces izvještavanja te kratak rok za provedbu projekta (oba 20%).

Graf 5: Prepreke/problemi s kojima ste se kao korisnik bespovratnih sredstava suočili tijekom provedbe projekta

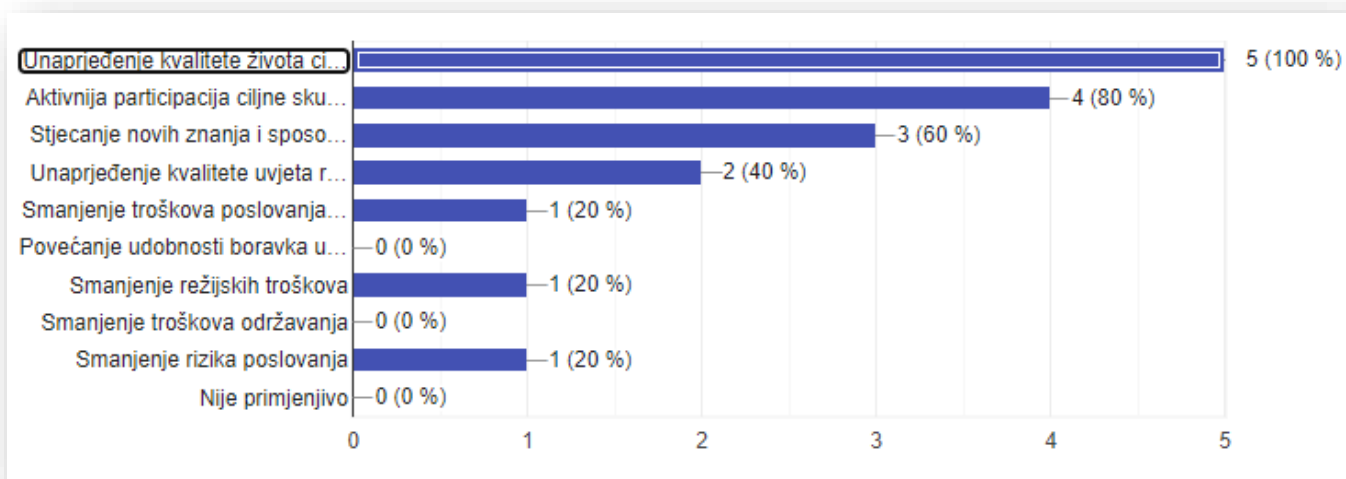

Izvor: Upitnik, HUPT

Nadalje, za pozitivne učinke nakon provedbe projekta za korisnike bespovratnih sredstava i ciljnu skupinu za koju se isti provodi, sve udruge članice navode unaprjeđenje kvalitete života ciljne skupine, u nešto manjem postotku postiže se

aktivnija participacija ciljne skupine u društvu (80%), stjecanje novih znanja i sposobnosti (60%) te unaprjeđenje kvalitete uvjeta rada (40%) te najmanje (njih 20%) smatra da se postiže smanjenje troškova poslovanja te smanjenje rizika poslovanja.

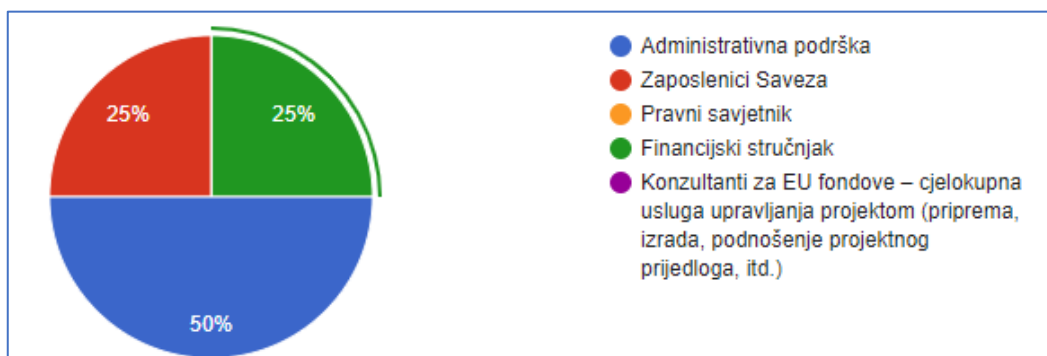
Graf 6: Pozitivni učinci nakon provedbe projekta na korisnika bespovratnih sredstava i ciljnu skupinu

Izvor: Upitnik, HUPT

VLASTITI KAPACITETI ZA PRIPREMU I PROVEDBU EU PROJEKATA

Čak su četiri od pet udruga udruge odgovorile da su koristile vanjsku podršku/uslugu za pripremu/prijavu te provedbu projekta, od čega najviše uslugu administrativne podrške (50%) dok je jedna udruga koristila podršku zaposlenika HUPT-a, a jedna usluge financijskog stručnjaka.

Izvor: Upitnik, HUPT

Za glavni razlog angažiranja vanjskih stručnjake za pripremu i/ili provedbu projekta udruge članice navode **nedostatak vlastitih kapaciteta** (njih 60%). Dvije članice navele su kao razlog **prethodno neiskustvo u pripremi i provedbi EU**

projekata, dok se u manjem postotku navode razlozi poput nedostatka specifičnog znanja te osiguranje dodatne kvalitete projektne prijave.

Na pitanje raspolažu li udruge članice vlastitim kapacitetima za pripremu i prijavu EU projekata, tri udruge odgovorile su potvrdno, dok dvije ne raspolažu vlastitim kapacitetima. Povezano s tim, dvije udruge planiraju koristiti vanjske usluge u budućim projektima za pripremu/prijavu projekata.

Kada je u pitanju provedba projekata, samo dvije od pet udruga članica raspolaže vlastitim kapacitetima za provedbu EU projekata. Vanjske usluge u budućim projektima za provedbu projekta planira koristiti samo jedna udruga.

Dvije od pet udruga imalo je do sada partnere na EU projektu, a u jednakom postotku su to: savez HUPT, ostale organizacije civilnog društva te u stanove u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojem je sjedište organizacije. Većina udruga bila je zadovoljna partnerstvom, a kao potreba za istim navodi se *logistička potpora u provedbi projekata, razmjena iskustava i zajedničko rješavanje problema*.

ZAKLJUČNO

Ovaj rad pruža vrijedan uvid u iskustva i izazove s kojima se udruge članice HUPT-a susreću u korištenju sredstava EU-a te, uz glavni cilj ovog istraživanja, nude korisne informacije za moguće buduće strategije i smjernice u vezi s razvojem civilnog društva u Hrvatskoj.

Ključni rezultati istraživanja udruga članica Hrvatskog saveza paraplegičara i tetraplegičara (HUPT) su:

- **Važnost Europskog socijalnog fonda:** Europski socijalni fond lokalne udruge HUPT-a smatraju iznimno važnim za razvoj politika u Hrvatskoj, posebice u područjima koja se tiču života osoba s invaliditetom.
- **Izvori informacija:** Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike prepoznato je kao najkorišteniji izvor informacija o mogućnostima EU financiranja civilnog društva u Hrvatskoj, a slijede ga posrednička tijela razine 2.
- **Izazovi u pripremi projekta:** Glavne prepreke u pripremi projekta identificirane su kao kratki rokovi, nejasne upute, opsežna prijavna dokumentacija i dugotrajni procesi.
- **Prijedlozi za poboljšanje:** Prijedlozi za poboljšanje uključivali su produljenje rokova za prijavu, davanje točnijih informacija u pozivima i smanjenje dokumentacije za prijavu.

- **Zabrinutost kriterija odabira:** Udruge članice izrazile su zabrinutost glede kriterija odabira, navodeći probleme s brzinom podnošenja prijave.
- **Provedba projekta:** Izazovi u provedbi projekta uključivali su dugotrajan proces odobravanja troškova i zahtjevnu dokumentaciju.
- **Pozitivni učinci:** Nakon provedbe projekta, udruge članice zabilježile su pozitivne učinke kao što su poboljšana kvaliteta života ciljne skupine, povećano sudjelovanje u društvu, stjecanje novih znanja i poboljšani uvjeti rada.
- **Vanjska podrška:** Neke su udruge koristile vanjsku podršku za pripremu i provedbu projekta zbog nedostatka internih kapaciteta.
- **Partnerstva:** Neke udruge surađivale su s partnerima na EU projektima, uz opće zadovoljstvo i fokus na logističku podršku i razmjenu znanja.